

Føroya Sosial-Demokratur

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 16

Lýsingarprísur fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 24. mars 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárid

25. Arg.

FÍGGJARLÓGIN Á TINGI

14. mars lógu tvær figgjarlógir frammi á tingborðinum. Önnur var lögð til rættis av lögtingsins figgjarnevnd (P. M. Dam, P. Petersen, Anth. Sørensen, H. Djurhuus, Tr. Samuelson, Joh. M. Fr. Poulsen, J. Kallsøy), hin av tjóðveldisflokkinum (D. P. Danielsen, Hannus við Høgadalá).

Ymsir tingmenn hövdu orðið.

D. P. Danielsen framlegði figgjaruppskot teirra.

Tórstein Petersen dámdi ikki væl hetta uppskot, sneerkti sum vant at tí hinir koma við, mær tyktist hann spottfient at, at menn kundu vera so tápuligir at hava hugsan um, at Føroyar skuldi kunna vera frítt land. Hann hevði lindi til at reka spott við uppskotinum, hann helt, at tey einastu töl íð vóru nýtilig í teimum, vóru tey íð tjóðveldisflokkurin hevði skrivað av eftir tí figgjarlógargruppskoti, ið Andrasa landsstýri hevði havt frammi síðani síðstu ólavsóku. Annars vildi hann fara undir at kanna möguleikarnar fyri at gera »Smiril« biligari í rakstrinum.

Dam segði beinanvegin, at hann vildi ikki ríva leyst, men at hann gleddi seg yvir, at hesin ungi flokkur kom fram við sínum uppskoti, teir hövdu jú sagt veljarum sínum, at teir vildu hava eitt frítt Føroyar, og miðaði hetta uppskot móti tí, ynskti hann tí at hetta uppskot skuldi verða kannað sakliga.

Eina væntaði, at Johan Poulsen fór at tosa nógv um hetta nýggja figgjarlógargruppskotið, men í staðin fór hann at finnst at tölunum í teirri lóg hann sjálvur hevur verið við at gjørt.

Kallsøy bað seta kross við henda dag í álmanakanum, tí søguligur var dagurin. Tvey figgjarlógargruppskot á einum degi, hvar av annað var fyri

einum fríum Føroyum. Hann segðist seg sakna Poul Petersen í salinum, hann hevði ætlað at sett honum ein spurning: um hann ikki var hitnaður um hjartað, tá hetta uppskot kom fram, tí her lá svart uppá hvítt tað P. P. hevði lovað veljarum sínum í Eysturoy (hann tók hinar lögtingsmenninar úr Eysturoy til vitni at P. P. segði á veljarafundi »eingin yvir og eingin við síðuna av Føroya lögtingi«.

Men P. P. var ikki at síggja (vit fara at halda, at hann var vörðin so heitur um oyruni, at hann mátti út fyri dyr at kóla tey, vit vóna at eitt lítið petti av skomm er eftir í honum).

Ja, fólkaflokkurin og sambandið

hefur nú einareði her á landi saman við danum, hetta ræði nýta teir til at nokta mótsöðummonnum sínum orðið, og fáa teir tað, so verða teir steðg-aðir og orðið tikið av teimum um teir vága sær at hava eina hugsan, ið er ímóti formannsins hugsan. //.

Eldur í

Um trýtiðina sunnudagin ljóðaði brandsirenan her í Havn, og alt í einum fór brandbilurin til brandstaðin, — nýbyggingurin hjá Konrad Skaa-le í Dr. Jakobsensgötu — og skjótt var alt slókt, og skaðin var tibetur ikki so stórir. Brandorsókin var, at nakrir smádreingir, sum vóru farnir inn har at spæla, hövdu funnið sváulpinnadós, og hövdu so spælt við eld har inni. Skaðin kundi verið nógv stórri, um ikki so skjótt var atborið, men hann kundi eisini verið eingin, um ansað var eftir ikki at leggja sváulpinn frá sær, so at teir eru tókir hjá börnum.

»Dagblaðið« og tubbakseinkarsølan

Dagblaðið týsdagin hevur fingið ilt av tubbakseinkarsøluni, og hvørs vegna tað er, er lætt at skilja, men tað heldur hesa týðningarmiklu lögtingsviðtöku koma væl við, tí nú er lætt at koma við atfinningum á lands-handilin, sum tað sjálvandi beinir tubbakssøluna inn undir, og tað byrjar við at geva eina frágreiðing um stöðu floks teirra. Tað eru nakrir av teirra flokksmonnum, sum eru fyri tubbakseinkarsøluni, men landshandilin má burtur, og tað við ein fart, tí hann liggur bert har og dýrkar okkum vörurnar, og so eigur hann ongur goymslur, hvørki til mjól ella tubbak. Jú, hetta er rætt stórmannatos, tosa um

at landshandilin ikki kann goyma sínar vörur, tað kann lættliga verða avhjálp, tí er tað ikki tað at land okkara er so illa komið á hold, at tað ikki kann hýsa okkara neyðsynjarvörum, so má pláss til tær, líka mikið um tað er landshandilin, sum hevur tær undir hond, ella tað eru nakrir mergsúgvandi stórkapitalistar, og tað sama kann sigast um tubbakkid.

Men hvat er at siga til — Ísraelsmenn dansaðu eisini um gullkálvin fyri nökrum túsund árum síðani, so hví skal ikki Dagblaðið hava loyvi til tað sama líkasam Ísraelsmenn, taka fylgirnar av gerð síni?

»Villdunнан«.

Tað skal dirvi og áráði til hjá nökrum menniskjum, sum hava hendurnar fullar av dagligum yrki, alt í einum at fara undir at spæla sorgarlek Ibsens »Villdunнан«. Tá ið vit frættu, at hetta var í umbúna undraðust vit og gleddust, mestsum »stríddust« við teimum í teirra baksi við uttanatlestri og »innlivan«. Nú er sjónleikurin framborin kvöld eftir kvöld fyri fullum húsi, og enn ganga fleiri og stunda eftir at spælið skal verða upp aftur tikið.

Lat tað beinan vegin vera sagt við tykkum öll, sum vóru við, tey sum rættleiddu, tey sum leikpallin og hamarnar myndaðu og öll tykkum, sum leikaðu, at tit gjördu verk tykkara avbera væl. Vit skulu ikki nema við at gera mun á tykkum; men takka tykkum miriliga og lata vita, at vit eru errin av tykkum og hava notið stóra gleði av tykkum. Og komið skjótt aftur. Men nú hava tit tikið so stórum til og loyst so stórt verk úr hondum, at nú má ikki vendast til smáputlið, nú vænta vit stórverk slík í framtíðini.

Hvussu er nú við sjónleikinum »Villdunнан«? Ja, Henrik Ibsen verður hildin at vera størsti dramatíkari í 19. öld, so vit eru í góðum hondum. Og hetta stykki er eitt av teim har hann røkkur longest í kannan av mann-asálini. Her reisir hann ein spurning: Er nú menniskjað ikki líka væl farið við livslýgnini sum við livssannleikanum. Og hann er líka beiskur við tann vanligja »smámannin« og henda »sannleiksprofetin«, ið av bærari sannleikstrá gongur og rívir lagnur um koll. Ibsen gevur okkum einki svar, men hann reisir spurningarnar ljóslivandi, sum allar stórar bókmentir gera.

Og so tann listarliga síðan: stórfingin, framsögan kennist sum hvöss óksahögg, persónarnir standa skærir

Løgin ferðaaetlan.

Hvusu er vörðið við strandferðaskipum okkara, hvør hevur ábyrgdina fyri teimum, og hvør er tað, sum kann broyta ferðaaetlanir teirra, so at summir partar av landinum altíð skulu vera við sviðisoðið?

Hetta liggur nær fyri hjá okkum Norðoyingum at spyrja, tá ið vit nú síggja lýst í blóðunum ferðaaetlanina hjá »Ternuni«, tí ikki kunnu vit fata, hvat orsökina kann vera til, at »Ternan« ikki kann fara í útoyggjarnar nú týsdagin, uttan at tað er onkur annar túrur, sum skal vera betur tíð til.

Tað tyktist okkum lögið, at tað altíð skal klípast burtur av Norðoyatúr-inum, sum gjørt varð eitt nú á jølum, og sum nú aftur skal gerast, hóast hesir túrar als ikki liggja so nær hátíðini, at tað skuldi verið neyðugt.

Her má fáast annað skil á, so at avvíkini frá ferðaaetlanini vera so smá sum gjørligt, og so at fólk sjálvi frammanundan kunnu ætla um, nær fartur verður og ikki framman undan hátíðum.

Ferðamaður.

og eyðsæddir. Alt er gjølla avmarkað eftir endamálinum við stykkinum. Tað var Ibsen egið — sum so mongum, ið skriva nógv — at avmarka persónarnar, ikki at sveima, at seta teir skarpt upp, sum tú tekur eitt talvfólk og setir tað á ein vissan punt á borðinum — státt har og ger, sum tú verður biðin!

Ibsen var álvarsmaður — síðbrúntur maður, steig tungliga gjøgnum lívið, gróv seg niður og sá tingini innan ífrá. Hann hevði Noreg til föðuland, men Europa til heimland, verður sagt um hann. Nú hava vit upplivað tað, at sita í Sjónleikarhúsinum í Havn og kenna hansara víða favn yvir okkum.

Heðin Brú.

Europearar eta ov lítið av fiski!

Europearar eta ov lítið av fiski. Hetta hevur ávirkað sölulíkindini, m. a. eisini hjá okkum. Enn hava tað tó verið möguleikar at selt fiskin, men marknaðurin hevur verið ógvuliga ótryggur.

Við tí fyrri eyga, at stimbra ta europeisku áhuganina fyri fiskanýtslu hava nakrar av undirdeildum Sameindu tjóða gjørt kannan í øllum teimum europeisku londunum. Kannanin byrjaði longu í august mánað í fjór,

og er líka nú liðug, men kanningar-tilfarið er enn ikki viðgjørt.

Spurningurin, sum mestan áhuga hevði, var, hví marknaðurin var so avmarkaður, og hvat ið gerast kundi fyri at fremja sölulíkindini.

Tá ið tilfarið nú er liðugt at viðgera, fáa nakrar fiskivinnutjóðir, vónandi eisini vit, tilsent kanningarúrslitið, sum vónandi fer at vera vegleiðandi og vísa á, hvussu vit í komandi tíð skulu røkja okkara fiskivinnu og -sölu.